

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการสร้างจิตอาสาเยาวชนไทย กรณีศึกษาโครงการ

Hello massage โรงเรียนถนนหักพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์

Factors effecting the succession of the Thai youth volunteer project:

A Case Study of Hello massage project Thanonhak

pittayakom School, Buriram Province

อายดา เจียพลอย

Aryada Jeaploy

พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิตภาควิชานโยบายสังคม การพัฒนาสังคม และการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

In Community Development Department Social Policy Social Development and Community Development

Faculty of Social Administration Thammasat University

e-mail: aryda_555@hotmail.com

Received: September, 14 2020

Revised: October, 10 2020

Accepted: October, 15 2020

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการสร้างจิตอาสาเยาวชนไทย กรณีศึกษาโครงการ Hello massage โรงเรียนถนนหักพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 19 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบความสำเร็จของโครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า 1.1) กระบวนการเรียนรู้ของโครงการ Hello Massage จังหวัดบุรีรัมย์ เกิดจากการเรียนรู้สภาพบริบททางสังคมการเรียนรู้การนวดฝ่าเท้าจากสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดบุรีรัมย์ การเรียนรู้การนวดกัวซาจากคลินิกภูมิเวชการแพทย์แผนไทย จังหวัดนครราชสีมา การเรียนรู้การตอกเส้น จากวัดป่าสุขสมบูรณ์ จังหวัดบุรีรัมย์ การเรียนรู้การนวดตัว จากอาหารนวดแผนไทยเบญจศาสตร์ จังหวัดบุรีรัมย์ การเรียนรู้จากพี่สอนน้องและการเรียนรู้โครงสร้างหน้าที่ และการดำเนินโครงการ 1.2) กระบวนการดำเนินกิจกรรม พบว่า กิจกรรมแกนนำฝึกทักษะการนวดฝ่าเท้าให้รุ่นน้อง กิจกรรมลงพื้นที่ให้บริการกลุ่มเป้าหมาย และการลงพื้นที่ทำกิจกรรมจิตอาสาร่วมกับหน่วยงานราชการ 1.3) กระบวนการสนับสนุน พบว่า การสนับสนุนที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนโครงการ คือ ด้านทักษะความรู้และด้านงบประมาณ 1.4) กระบวนการเสริมแรง พบว่า รางวัล ทำให้เกิดแรงกระตุ้นในการดำเนินกิจกรรมจิตอาสา และพัฒนาต่อยอดโครงการ 2) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า 2.1) เครือข่ายมีความสำคัญในการดำเนินโครงการในการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการ 2.2) จิตอาสาการสร้างจิตสำนึกให้เด็กเยาวชนเกิดความ

ตระหนักในเรื่องการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มุ่งเน้นให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมของการเป็น “ผู้ให้”
2.3) ผลลัพธ์การดำเนินงานที่ส่งต่อเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมจิตอาสา เกิดทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการ
ทำกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคมเกิดสำนึกรักชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

คำสำคัญ: เยาวชน, รูปแบบ, ปัจจัยแห่งความสำเร็จ, เครือข่าย, จิตอาสา

ABSTRACT

Factors effecting the succession of the Thai youth volunteer project: A Case Study of Hello massage project Thanonhak pittayakom School, Buriram Province. The objective is to study the succession model of the Hello massage project, Buriram Province. Factors effecting the succession of the Hello massage project, Buriram Province. By using qualitative methods, consists of tools that are important in-depth interviews, a study of the documents and related research and field work. Field survey 19 key.

The research findings were as follows: 1) The succession pattern of Sawasdee Massage Project, Buriram Province. Firstly, active learning social context, active learning foot massage from Buriram office for skill development, Guasa health from Wimuttiwech clinic Nakhon Ratchasima Province, Tapping Line from Eatpasuksomboon Buriram Province, Body massage from Olannuadthai Buriram Province, mentoring class and Learning the structure, functions and implementation of the project. Secondly, it was found that the vocal activities practiced foot massage skills for the younger generation, Activities in the area serving target groups and field work to volunteer activities with government agencies. Third, Support process It found that the most important support to drive the project was skills, knowledge and budget. Finally, the reinforcement process was found that the reward gave an incentive for conducting volunteer activities. and further development of the project. 2) Factors effecting the succession of the Hello massage project, Buriram Province. Firstly, Networks are essential to implementing a project in promoting and supporting the project. Secondly, Volunteer mindset for youths to be aware of helping and supporting each other Focus on attitudes and behaviors of being a "giver". Finally, outcomes of the results of the work sent to children and youth in volunteering activities Creating positive attitudes about volunteering for society Creating a sense of love for their local community.

Keywords: Youth, Model, Factors effecting the succession, Network, Volunteer

บทนำ

ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องในมิติต่าง ๆ อาทิ การศึกษา การทำงานและการมีรายได้ สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และการบริการสังคม เพราะเด็กและเยาวชนเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาประเทศซึ่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนที่เป็นแกนนำสำคัญของชาติ มุ่งเน้นด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคน “ดี เก่ง มีสุข” ส่งเสริม สนับสนุนและเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนพัฒนาศักยภาพของตนเอง ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสในการเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกตามความสามารถของตนเองได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปตามสภาพสังคมที่แปรเปลี่ยน โดยอยู่บนพื้นฐานของกรอบประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของสังคมและชุมชน รัฐบาลได้มีการออกนโยบายและกิจกรรมที่สนับสนุนและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในพื้นที่ต่าง ๆ อาทิเช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ.2555 พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน แห่งชาติ พ.ศ.2550 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) เป็นต้น จากนโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายที่ 1 ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุขประเด็นการพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็งมีความพร้อม ตระหนักเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และเป้าหมายที่ 3 พัฒนาคอนทุนทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) เป้าหมายรวมคนไทยมีคุณลักษณะที่สมบูรณ์ ยุทธศาสตร์ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์เพื่อแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เผยว่า มีเด็กและเยาวชน อายุ 12 - 21 ปี จำนวน 1,726,318 คน คิดเป็นร้อยละ 27.52 ของเด็กและเยาวชนทั้งหมดอยู่นอกระบบการศึกษาและผลสำรวจดังกล่าวระบุว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กในวัยดังกล่าวต้องหลุดออกจากระบบการศึกษา คือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านพฤติกรรม ปัญหาการติดเทคโนโลยี (ที่มา: รายงานสถิติการศึกษาประจำปี สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ)

ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดปัญหาดังกล่าวข้างต้น ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคม ศาสนา สถาบันงานหน่วยงานต่าง ๆ ต้องทำหน้าที่เชื่อมโยงประสานความสัมพันธ์ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาให้เกิดกิจกรรมในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในมิติต่าง ๆ ในการใช้ศักยภาพของชุมชน (empowerment) แล้วทุนที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์

“โครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์” เป็นโครงการที่เริ่มจากการทำกิจกรรมอาสาต้านการ นวดฝ่าเท้า ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ที่ทำงานหนักและผู้ที่ไม่มีความดูแลสุขภาพของตนเอง โดยการฝึกทักษะเด็ก เยาวชน ที่มีความสนใจจะทำกิจกรรมจิตอาสา เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม สานสัมพันธ์ครอบครัว แล้วใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งโรงเรียนถนนหักพิทยาคม เป็นโรงเรียนมัธยม ขนาดเล็กในเขตพื้นที่ตำบลถนนหัก อำเภอนางรอง นักเรียนส่วนใหญ่ผู้ปกครองประกอบอาชีพใช้แรงงานหา เข้ากินค่าต้องไปทำงานต่างถิ่น เพื่อหารายได้ในการเลี้ยงดูครอบครัวในการเลี้ยงดู และอบรมสั่งสอน

นักเรียนจึงเป็นหน้าที่ของปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติพี่น้อง นักเรียนบางส่วนผู้ปกครองแยกทางกัน ทำให้นักเรียนขาดความอบอุ่น ขาดการเอาใจใส่เท่าที่ควร ทำให้ขาดการปลูกฝัง ด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์และผลการเรียนมีปัญหา จับประเด็นปัญหาดังกล่าวและผนวกกับทุนชุมชนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชุมชนมีอยู่จึงทำให้เกิดโครงการ Hello message จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เด็กและเยาวชนนำความรู้ ความสามารถมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม จะได้รับรางวัลต่าง ๆ

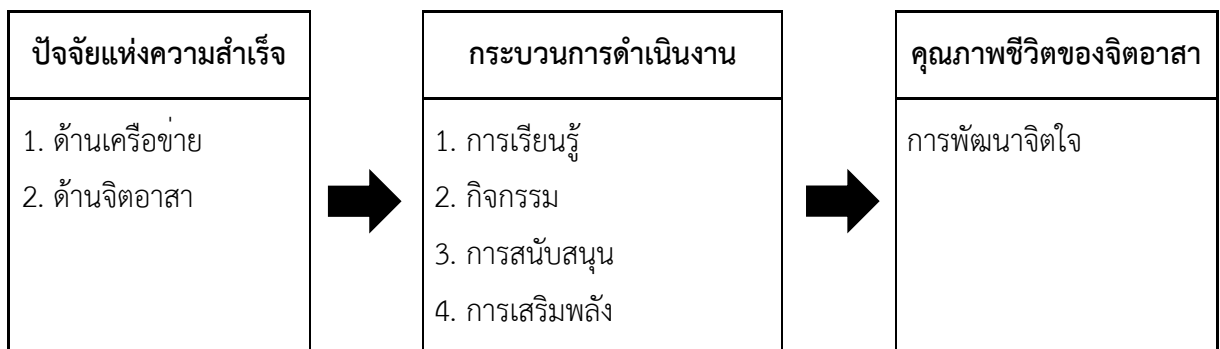
จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ทำให้นักเรียนโรงเรียนถนนหักพิทยาคม เร่งเห็นถึงความสำคัญและจุดประกายความคิดที่จะดำเนินโครงการ Hello message จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินกิจกรรมการประกวดให้แก่กลุ่มเป้าหมายจน “ประสบความสำเร็จ” มีหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนโครงการจนเป็นที่รู้จักทั้งระดับจังหวัดและระดับประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบความสำเร็จของโครงการ Hello message จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการ Hello message จังหวัดบุรีรัมย์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการสร้างจิตอาสาเยาวชนไทย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดข้างต้น แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการ Hello message จังหวัดบุรีรัมย์

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการสร้างจิตอาสาเยาวชนไทยกรณีศึกษาโครงการ “Hello message โรงเรียนถนนหักพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เน้นการพรรณนา (Descriptive Analysis) ที่ความข้อมูลในการค้นหาข้อสรุปและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยผู้ศึกษาได้แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลที่ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยผู้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จากหนังสือวารสาร บทความวิชาการ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเพื่อนำมาประกอบสำหรับการสรุป อภิปรายผล และเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ข้อมูลจากการลงภาคสนาม (Field Study) เพื่อศึกษาหาคำตอบของปรากฏการณ์ที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant) การสัมภาษณ์โดยใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งเป็นวิธีที่มีความเหมาะสมในการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดและพฤติกรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษามุ่งศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในรูปแบบที่สนับสนุนให้โครงการ Hello message จังหวัดบุรีรัมย์ ประสบความสำเร็จ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ผู้นำ กลุ่มและเครือข่าย 1) ผู้นำ ได้แก่ คุณครูที่ปรึกษา และนักเรียนแกนนำ โครงการ Hello message จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 5 คน 2) กลุ่ม ได้แก่ สมาชิกโครงการ Hello message จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 10 คน 3) เครือข่ายที่สนับสนุนโครงการ ได้แก่ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และโอฬารนวดไทย จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Deep Interview) เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย โดยผู้ศึกษาใช้คำถามที่ตั้งไว้ไปสอบถาม สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล กลุ่มเฉพาะเจาะจง โดยผู้ให้ข้อมูลหลักแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ผู้นำ ได้แก่ คุณครูที่ปรึกษา และนักเรียนแกนนำ โครงการ Hello message จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 5 คน
2. กลุ่ม ได้แก่ สมาชิกโครงการ Hello message จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 10 คน
3. เครือข่ายที่สนับสนุนโครงการ ได้แก่ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และโอฬารนวดไทย จำนวน 4 คน

วิธีการเก็บรวบรวม แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร โดยผู้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจากหนังสือวารสาร บทความวิชาการ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเพื่อนำมาประกอบสำหรับการสรุป อภิปรายผล และเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับงานวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ซึ่งผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการลงภาคสนาม เพื่อประเมินศักยภาพของชุมชนโดยรวมก่อนการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยผู้ศึกษามุ่งศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จและรูปแบบที่สนับสนุนให้โครงการ Hello message จังหวัดบุรีรัมย์ เกิดความสำเร็จ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้สำหรับการศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพผ่านการจำแนกประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การศึกษาที่วางไว้โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารการวิจัย

2. ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้สำหรับการศึกษา โดยใช้วิธีการการสังเกต จากการลงพื้นที่ภาคสนาม

3. การสัมภาษณ์เชิงลึก มาประมวลเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์และความสอดคล้องของข้อมูลโดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ เพื่ออธิบายปัจจัยแห่งความสำเร็จ และรูปแบบที่สนับสนุนให้โครงการ Hello Message จังหวัดบุรีรัมย์ ประสบความสำเร็จ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษารูปแบบความสำเร็จของโครงการ Hello message จังหวัดบุรีรัมย์ ข้างต้น ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ พบว่า กระบวนการเรียนรู้ของโครงการ Hello Message จังหวัดบุรีรัมย์ เกิดจากการเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ดังนี้ การเรียนรู้จากสภาพบริบททางสังคม เกิดจากการที่เด็กเยาวชน ลงพื้นที่ไปศึกษาชุมชนกับหน่วยงานในพื้นที่และพบเจอกับกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ที่ทำงานหนักและผู้ที่ไม่ค่อยดูแลสุขภาพของตนเอง จนเกิดการจุดประกายความคิดที่จะเขียนโครงการ Hello Message จังหวัดบุรีรัมย์ ในการดำเนินกิจกรรมด้านการนวดให้กับกลุ่มเป้าหมาย จึงได้ไปเรียนรู้กระบวนการนวดกับสถานที่ต่าง ๆ อาทิ การเรียนรู้ การนวดฝ่าเท้า จากสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดบุรีรัมย์ การเรียนรู้การนวดกัวชา จากคลินิกวิมุติเวชการแพทย์แผนไทย จังหวัด นครราชสีมา ที่นำอุปกรณ์ที่มีลักษณะโค้งมนมา ชูตามร่างกาย เพื่อกระตุ้นการไหลเวียนโลหิตและแก้อาการนิ้วล็อค การเรียนตอกเส้น จากวัดป่าสุขสมบูรณ์ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นกิจกรรมที่นำอุปกรณ์ทั้งค้อนและไม้ตอกเส้นมาตอกเส้นเอ็นและกล้ามเนื้อ เพื่อกระตุ้นเส้นเอ็นที่ปวดเมื่อยให้กลับสู่สภาพปกติ การเรียนรู้การนวดตัวจากโอฬารนวดแผนไทยเบญจศาสตร์ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นนวดเพื่อปรับสมดุลร่างกายให้ร่างกายมีความกระปรี้กระเปร่า การเรียนรู้จากพี่สอนน้อง คือ การที่รุ่นพี่ถ่ายทอดความรู้ให้กับรุ่นน้อง ซึ่งจะทำให้รุ่นน้องเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และความสนิทสนมกลมเกลียวกันในโครงการ และการเรียนรู้โครงสร้างหน้าที่และการดำเนินโครงการ จะทำให้สมาชิกรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดำเนินกิจกรรมและการฝึกทักษะของการทำงานเป็นทีม

2. กระบวนการดำเนินกิจกรรม พบว่ากระบวนการดำเนินกิจกรรมของโครงการ Hello Massage จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินกิจกรรมดังนี้ 1) กิจกรรมแกนนำฝึกทักษะการนวดฝ่าเท้าให้รุ่นน้อง คือ กิจกรรมที่ฝึกฝนทักษะการนวดในรูปแบบ ของพี่ส่งต่อให้น้องโดยใช้ระบบพี่เลี้ยง ซึ่งพี่เลี้ยงจะฝึกทักษะให้รุ่นน้องตามความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านนั้น ๆ 2) กิจกรรมออกพื้นที่ดูกลุ่มเป้าหมาย เป็นการมุ่งเน้นให้เด็ก เยาวชน ตระหนักถึงความเป็นจิตอาสา จิตสาธารณะ เกิดการพัฒนาศักยภาพเด็กให้มีความรู้ ให้ความรู้ ให้ความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม และฝึกการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินกิจกรรม 3) การออกพื้นที่ทำกิจกรรมจิตอาสาร่วมกับหน่วยงานราชการ ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน ได้แสดงศักยภาพของตนเองที่ได้ฝึกทักษะการนวดในด้านต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น

3. กระบวนการสนับสนุน พบว่า โครงการ Hello Massage จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการสนับสนุนที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนโครงการ คือ ด้านทักษะความรู้ และด้านงบประมาณ ที่เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำ ให้โครงการนั้นเกิดการต่อยอดและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ซึ่งการที่โครงการจะได้รับการสนับสนุน นั้นจะต้องนำโครงการเข้าไปเสนอต่อหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งทางหน่วยงานจะมีหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน หรือการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางสังคมในชุมชนและงบประมาณที่จะสนับสนุนโครงการ อันประกอบด้วย 1) โครงการจะต้องมีความชัดเจน โดยมีรายละเอียดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต กลุ่มเป้าหมายในชุมชน เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการ ได้ประโยชน์อย่างไร เป็นต้น 2) หลักการ และเหตุผล ต้องสะท้อนกับสภาพปัญหาของคน ในชุมชนว่าทำไมจึงมีความจำเป็นต้องจัดทำโครงการ 3) มีการกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการ และ 4) มีรายละเอียดการประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมไว้อย่างชัดเจน มีความสมเหตุสมผล ประหยัด คุ่มค่า เมื่อส่งโครงการไปนำเสนอต่อหน่วยงานนั้น และเป็นไปตามเกณฑ์ การพิจารณา จึงจะได้รับการสนับสนุนโครงการ

4. กระบวนการเสริมแรง พบว่า โครงการ Hello Massage จังหวัดบุรีรัมย์ เกิดจากการ ระดมความคิด กันในกลุ่มว่าจะดำเนินการเรื่องการนวดกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุ และผู้พิการ ในชุมชนถนนหัก จึงเกิดการจุดประกายเขียนโครงการเข้าแข่งขันกันในระดับจังหวัดตั้งแต่ปี 2558-2562 จนได้รับรางวัล ชนะเลิศระดับ จังหวัด/เขตพื้นที่/ระดับภาค ได้รับรางวัลนักเรียนพระราชทาน ได้รับคัดเลือกเป็นนักเรียน ดีเด่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม และได้รับการคัดเลือก เด็ก เยาวชนดีเด่นนำชื่อเสียงมาสู่ประเทศชาติ เข้าเยี่ยมคารวะรับโล่รางวัลและรับโอวาทจากนายกรัฐมนตรี ซึ่งรางวัลที่เกิดจากการดำเนิน โครงการ Hello Massage จังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้เกิดแรงกระตุ้นให้เด็ก เยาวชนอยากจะทำมาดำเนินกิจกรรมจิตอาสา และคิดค้น ประดิษฐ์ นวัตกรรม/กิจกรรมพัฒนาต่อยอดโครงการ พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน ในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. เครือข่าย พบว่า มีความสำคัญในการ ดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นระดับ ท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ เครือข่ายเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งเครือข่ายจะเป็น

การเชื่อมโยงการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในลักษณะต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม เพื่อบูรณาการกิจกรรมหรือโครงการร่วมกันโดยที่แต่ละฝ่ายยังดำเนินกิจกรรมหรือโครงการตามภารกิจหลัก อย่างไม่สูญเสียความเป็นเอกลักษณ์โดย เครือข่ายจะเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล กลุ่มองค์กร สถาบัน โดยมีเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกันในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งโครงการ Hello massage จังหวัด บุรีรัมย์ ได้รับการสนับสนุนโครงการจากเครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชนทั้งทางด้าน ส่งเสริมทักษะ ความรู้ และด้านงบประมาณในการดำเนิน กิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2. จิตอาสา พบว่า เป็นการสร้างจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน เกิดความตระหนักในเรื่องการช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน มุ่งเน้นให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมของการเป็น “ผู้ให้” รวมทั้งมีการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ แก้อาพา พัฒนาในลักษณะของจิตอาสาช่วยเหลือสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อตักตวงภาพ ของเด็กเยาวชน ให้เกิดพลังในการในการขับเคลื่อนงานจิตอาสาในชุมชน และสามารถเชื่อมองค์ความรู้ที่มี ในทรัพยากรหรือทุนที่มีอยู่ในชุมชนมาทำให้เกิดประโยชน์สามารถทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน สังคม และสามารถช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาทางสังคมให้มีสุขภาพที่ดี ด้วยการลงพื้นที่การจัดโครงการจิตอาสา นวดฝ่าเท้า เนื่องจากชุมชนมีผู้สูงอายุ และผู้พิการในชุมชน ซึ่งบุคคลเหล่านี้ต้องการความดูแล เอาใจใส่ ต้องการกำลังใจจากครอบครัว และสังคมในการที่จะดำเนินชีวิต จึงทำให้เกิดการทำกิจกรรมจิตอาสา นวดฝ่าเท้า โดยเด็กเยาวชนต้องผ่านกระบวนการพัฒนาทักษะการนวด ซึ่งต้องใช้ความอดทนและการเปิด มุมมองใหม่ ๆ เกี่ยวกับการนวดฝ่าเท้า การปรับพฤติกรรมเพื่อช่องว่างระหว่างวัยของเยาวชนและผู้สูงอายุ จนนำไปสู่ความร่วมมือกับชุมชน วัด และหน่วยงานต่าง ๆ

3. ผลลัพธ์การดำเนินงานที่ส่งต่อเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมจิตอาสาเกิดทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการทำกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม เด็กเยาวชนเกิดสำนึกที่ดีต่อชุมชน สังคมส่วนรวม โดยการเอาใจใส่ และให้การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม จะทำให้เด็ก เยาวชน เกิดสำนึกรักชุมชนท้องถิ่นของตนเอง เกิดความเสียสละต่อชุมชน สังคมอยากดำเนินการการช่วยเหลือผู้อื่น และเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนา ชุมชน พัฒนาสังคมต่อไป

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการสร้างจิตอาสาเยาวชนไทย กรณีศึกษาโครงการ Hello massage โรงเรียนถนนหักพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการวัตถุประสงค์ การวิจัยดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 ศึกษารูปแบบความสำเร็จของโครงการ Hello Massage จังหวัด บุรีรัมย์ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการ (Management Theory) ของ Henri Fayol มาเป็น หลักในการศึกษา โดยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านการเรียนรู้ พบว่า ความสำเร็จเกิดจากการเรียนรู้ทักษะการนวดจากสถานที่ที่มีความเชี่ยวชาญ จากนั้นแกนนำโครงการจะนำสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้มาถ่ายทอดกระบวนการนวดให้กับ

รุ่นน้อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของกังกสตาล กนกหงส์ (2556) ในการศึกษาเรื่อง “ถอดบทเรียนความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายเยาวชนไผ่ดี บ้านสบเตี๊น ตำบลสบป่าด อำเภอมะเมาะ จังหวัดลำปาง ที่พบว่า บทเรียนความสำเร็จ ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเครือข่ายเยาวชนไผ่ดีมีกระบวนการทำงานเพื่อเสริมสร้างสำนักพลเมืองประกอบด้วย การทำงานที่ต้องเข้าใจธรรมชาติของสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มของเด็กและเยาวชน ในพื้นที่ต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการคิดและสร้างสรรค์กิจกรรม โดยใช้หลักการเด็กนำผู้ใหญ่หนุน มีการค้นหาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเด็กและเยาวชนแต่ละคน พร้อมทั้งหนุนเสริมให้มีการนำเอาศักยภาพที่มีอยู่มาพัฒนาตามความสามารถมีการนำหลักธรรมทางศาสนาเข้ามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนพัฒนางาน ประสานกัน และมีการถอดบทเรียนจากการทำงานทุกครั้งเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจากพี่สู่น้อง

1.2 ด้านกระบวนการดำเนินกิจกรรม พบว่า กระบวนการดำเนินกิจกรรมทำให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตัวเอง เกิดการสร้างองค์ความรู้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์เกิดความรู้ความสามารถและทำให้รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ปลูกฝังการเป็นผู้นำอันเป็นหัวใจในการทำกิจกรรมจิตอาสา ช่วยเหลือสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษา ของอโรชา ทองลาว (2557) ที่ศึกษาเรื่อง “การถอดบทเรียนผลการดำเนินงานโครงการ 9 บวร ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน” ผลการศึกษาพบว่า หลังจากเข้าร่วมโครงการ 9 บวร ได้มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนมีการนำทุนทางสังคมมาพัฒนาชุมชนและสร้างแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ผู้นำชุมชนให้การสนับสนุนคนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ รวมถึงการได้รับการศึกษาของคนในชุมชนส่งผลให้ชุมชนประสบความสำเร็จ สรุปได้ว่าการดำเนินงานที่ดีต้องอาศัยการร่วมมือการสร้างการมีส่วนร่วม ระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน รวมถึงการได้รับงบประมาณสนับสนุน

1.3 ด้านการสนับสนุน พบว่า โครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านทักษะความรู้และงบประมาณที่ทำให้เด็ก เยาวชน โครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ ได้เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนาโครงการให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของวัฒนาของโนนสูง (2558) การศึกษาเรื่อง “การถอด บทเรียนกระบวนการเรียนรู้ชุมชนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมสำหรับพ่อแม่วัยรุ่นจากกิจกรรมพัฒนา คุณภาพชีวิตเด็กโดยชุมชนกรณีศึกษาลองสองต้นนุ่น ที่พบว่า การที่ชุมชนเปลี่ยนทัศนคติเชิงลบต่อพ่อแม่วัยรุ่นและวิธีการแก้ปัญหาที่พ่อแม่วัยรุ่นปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อกระบวนการ เรียนรู้ของชุมชนที่สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมสำหรับพ่อแม่วัยรุ่น มี 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เด็กวัยรุ่นกลายเป็นพ่อแม่ 2) ปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ของชุมชน และ 3) เงื่อนไขที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ของชุมชนและแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมสำหรับพ่อแม่วัยรุ่น ได้แก่ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพสำหรับพ่อแม่ร่วมกับชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการสร้างต้นทุนชีวิตเด็กและพัฒนากลไกการปกป้องคุ้มครองเด็กอย่างมีส่วนร่วม ด้วยการบูรณาการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานรัฐ องค์กร พัฒนาเอกชนและชุมชน

2. จากวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถอธิบายผลได้ ดังนี้

2.1 เครือข่าย พบว่า โครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการสนับสนุน โครงการจากเครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชนทั้ง ทางด้านส่งเสริมทักษะความรู้ และด้านงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ สุชา สิริจันทร์ขึ้น และศิวัช ศรีโสภากุล (2550) การศึกษาเรื่อง ถอดบทเรียนความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น วัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อถอดบทเรียนกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ทั้ง 3 กลุ่ม 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ของการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และ 3) เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พบว่า กลุ่มออมทรัพย์กลยุทธ์สู่ความสำเร็จ คือ มีการคัดกรองสมาชิกโดยเน้นคนในชุมชนเป็นหลัก คณะกรรมการต้องมีหลักธรรมาภิบาลไม่เลือกปฏิบัติ ยึดกติกาตามระเบียบข้อบังคับของการดำเนินงาน คือ สมาชิกมีความเชื่อมั่นในคณะกรรมการชุดเดิมทำให้ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนตัวคณะกรรมการ และขาดการทบทวน วิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา แนวทางการพัฒนากลุ่มฯ คือ การประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ทุกคนทุกฝ่ายได้รับทราบ

2.2 จิตอาสา พบว่า โครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการสร้างจิตสำนึกให้เด็กเยาวชน เกิดความตระหนักในเรื่องการช่วยเหลือสังคม มุ่งเน้นให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมของการเป็น “ผู้ให้” รวมทั้งมีการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ แก้ไข พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชนในลักษณะของจิตอาสา ช่วยเหลือสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อตักตักคุณภาพของเด็ก เยาวชน ให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนงานจิตอาสาในชุมชน และสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนสังคม และสามารถช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาทางสังคมให้มีสุขภาพที่ดีด้วยการลงพื้นที่การจัดทำโครงการจิตอาสาแนวฝ่าเท้า ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของทัชชา สิงหะแสน (2556) การศึกษาเรื่อง “กระบวนการสร้างจิตอาสาในกลุ่มเด็กและเยาวชน: กรณีศึกษาแก่นนำฯ ในโครงการกล้าอาสา เครือข่ายเพื่อนฯ คุณธรรมภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง” พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการ คือ 1) การรับรู้และตระหนักในปัญหาความต้องการของตนเองเป็นหลัก 2) คิดค้นแนวทางเข้าสู่ค่ายกล้าอาสาและเตรียมความพร้อมของตนเอง 3) การจัดการความรู้เพื่อประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง 4) การมีประสบการณ์โดยตรงและประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง และ 5) การจัดการความรู้เพื่อประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงกระบวนการดังกล่าวก่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ “กิจกรรม” เป็นสื่อกลางของการมีส่วนร่วมและการปฏิสัมพันธ์ซึ่งจะมีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้กลายเป็นบุคคลที่มีจิตอาสา

2.3 คุณภาพของโครงการ Hello massager จังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้เด็ก เยาวชนเกิดการพัฒนาจิตใจ จิตแห่งความดีงามแก่เพื่อนมนุษย์ เต็มใจสมัครใจ พร้อมจะเสียสละเวลา แรงกาย และสติปัญญา มีรายได้ระหว่างเรียนและต่อยอดเป็นอาชีพเสริมให้กับกลุ่มเยาวชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ จิราพรณ เรืองพุทธ (2556) การศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์กิจกรรมส่งเสริมการมีจิตอาสา ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษา: การวิจัยแบบผสมวิธี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับจิตอาสาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำแนกตามเพศ สังกัดโรงเรียน ขนาดโรงเรียน และระดับชั้นเรียน และวิเคราะห์ลักษณะและนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตอาสาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน แบ่งการศึกษาเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ ระยะที่สองเป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ระดับจิตอาสาด้านการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ในระดับสูง แต่ด้านมุ่งมั่นพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ระดับจิตอาสาของนักเรียน เมื่อจำแนกตามสังกัดโรงเรียนและขนาดโรงเรียนพบว่าไม่ต่างกัน 2) ลักษณะกิจกรรมส่งเสริมการมีจิตอาสาของนักเรียนแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ กิจกรรมด้านการพัฒนาเยาวชน และส่งเสริมความรู้ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านสาธารณสุขและด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตและด้านศาสนาศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่โรงเรียนจัดมากที่สุดเป็นกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่จัดน้อยที่สุดเป็นกิจกรรมศาสนาและวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. **ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา** คือ ชุมชนควรเข้ามาเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินโครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อโครงการจะได้เกิดการบูรณาการร่วมกันและชุมชนท้องถิ่นเกิดการรวมพลังในการขับเคลื่อนโครงการ

2. **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** โดยจุดเริ่มต้นของโครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ เกิดจากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐด้วยการสร้างมาตรฐาน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ให้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไป โดยใช้ค่านิยมหลัก 12 ประการ มาเป็นแนวทางปฏิบัติตนที่จะต้องมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งดีงาม เพื่อส่วนรวม กตัญญูต่อพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู/อาจารย์ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาหาความรู้ทั้งทางตรง และทางอ้อม รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักดำรงตนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็นมีพอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่ายและพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อมเมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจ หรือกิเลสมีความละเอียดรอบคอบตามหลักของศาสนา คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง และการสร้างกิจกรรมจิตอาสาสร้างอาสาสมัครฝึกการเป็นผู้ให้โดยไม่รับผลตอบแทน เพื่อขัดเกลาการละวางตัวตน บ่มเพาะความรัก ความเมตตาผู้อื่น โดยไม่มีเงื่อนไข ซึ่งการยอมสละตน เพื่อรับใช้และช่วยเหลือผู้ที่ประสบ

ปัญหาทางสังคม อาสาสมัครจะได้เรียนรู้ความละเอียดอ่อนต่อสิ่งที่เกิดขึ้น เห็นของสังคมจริง ๆ ได้สัมผัสความจริง เชื่อมโยงเหตุผล ปัจจัยความสุข และความทุกข์ และเป็นการขัดเกลาตนเอง เรียนรู้ภายใน และเกิดปัญญาได้ ซึ่งรัฐบาลควร ดำเนินนโยบายอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการต่อยอดของกิจกรรมต่อไป

3. ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มารับบริการโครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ เพื่อการค้นหานโยบายการพัฒนาต่อยอดโครงการต่อไป

3.2 ควรศึกษาการจัดการเครือข่ายของโครงการ Hello massage จังหวัดบุรีรัมย์ เนื่องจากโครงการมีการดำเนินการมาเป็นระยะเวลา 5 ปี เครือข่ายยังคงอยู่และมีเครือข่ายเพิ่มเติมมากขึ้น

3.3 ควรศึกษาโครงการจิตอาสาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเปลี่ยนแปลงของเด็กในด้านต่าง ๆ เนื่องจากโครงการด้านจิตอาสาเป็นการกล่อมเกลากิจกรรมของเด็กให้เด็กมีจิตที่เป็นสาธารณะ

3.4 ควรเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกและออกแบบสอบถามเฉพาะกลุ่มกับผู้รับบริการ โดยแยกชุดคำถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริงมากขึ้นรายการอ้างอิง

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กังสดาล กนกหงษ์. (2556). **ถอดบทเรียนความสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายเยาวชนไผ่ดีบ้านสบเขื่อน ตำบลสบป่าด อำเภอมะแมะ จังหวัดลำปาง**. สถาบันพระปกเกล้า

จิราพรรณ เรื่องพุทธ. (2556). **การวิเคราะห์กิจกรรมส่งเสริมการมีจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษา: การวิจัยแบบผสมวิธี**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

ทัชชา สิงหะแสน. (2556). **กระบวนการสร้างจิตอาสาในกลุ่มเด็กและเยาวชน: กรณีศึกษา แกนน่าน ในโครงการกล้าอาสา เครือข่ายเพื่อน ๆ คุณธรรม ภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุชา สิริจันทร์ชื่อ และศิวัช ศรีโกคางกุล. (2560). **การศึกษาความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น**. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อโรชา ทองลาว. (2557). **การถอดบทเรียนผลการดำเนินงานโครงการ 9 บวรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน**. หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.